

Jacht van Boomvalk *Falco subbuteo* op sterns

In augustus 1982 en 1983 werd in de avonduren in de omgeving van de Vijfhoek bij Diemen (NH) zesmaal een Boomvalk gezien die zich bezighield of had gehouden met jacht op meestal hoog overtrekkende sterns.

Op 7 augustus 1982 dook een Boomvalk met een Zwarte Stern *Chlidonias niger* in zijn klauwen naar beneden. Vlak boven het water liet de valk zijn prooi los en beide vogels vervolgden hun weg. Op 25 augustus vloog een Boomvalk in westelijke richting over het IJmeer met een dode Zwarte Stern (in juveniel kleed of winterkleed) in zijn klauwen.

Op 6 augustus 1983 vloog een Boomvalk in oostelijke richting over de Vijfhoek. Korte tijd later kwam waarschijnlijk hetzelfde exemplaar terug met een dode Visdief *Sterna hirundo*. Deze Boomvalk was vermoedelijk het mannetje van een broedpaar uit Diemen (ongeveer vier km afstand) dat op deze datum twee bijna vliegvlugge jongen had. Op 10 augustus zagen we een mannetje Boomvalk dat een groepje van 33 Zwarte Sterns dat op enkele honderden meters hoogte vloog, achtervolgde. Hierbij bootste hij het vlieggedrag van de sterns na. Pas toen hij vlak achter de sterns vloog, reageerde de groep door zich in tweeën te splitsen. De valk wist een vogel te isoleren waarop zonder succes een aantal malen werd gestoten. Nadat de valk boven water in korte tijd aanzienlijk hoogte had gewonnen, dook hij in een groepje van 14 op c. 1500 meter hoogte overtrekkende Zwarte Sterns, ook nu zonder succes. Door hoogte en afstand verloren we de valk uit het oog. Even later ontdekten we op vrijwel dezelfde plaats een Boomvalk die met een dode Zwarte Stern in zijn klauwen van grote hoogte afgleed naar een hoogspanningsmast op de Diemerzeedijk. De volgende middag zagen we hier een paartje Boomvalken met twee uitgevlogen jongen, gezien andere waarnemingen afkomstig uit Diemen. De jongen waren hier vermoedelijk de vorige avond ook aanwezig.

De waarnemingen van op sterns jagende Boomvalken vielen in een periode waarin grote aantallen Zwarte Sterns uit het zuidwestelijke IJsselmeergebied wegtrokken, meestal op grote

hoogte (Vogelzang & Sjouken 1983). Blijkbaar zijn Boomvalken opportunistisch genoeg om in te spelen op dit tijdelijke, omvangrijke voedselreservoir. Het gewicht van een Boomvalkmannetje is gemiddeld 200 gram (Glutz von Blotzheim *et al.* 1971). Zwarte Sterns wegen in augustus in Nederland gemiddeld c. 70 gram en Visdieven gemiddeld c. 120 gram (Cramp & Simmons in druk). Het prederen op grotere prooi-soorten is al eerder beschreven. Hierbij werd echter steeds de nadruk gelegd op het incidentele karakter ervan (Glutz von Blotzheim *et al.* 1971, Bijlsma 1980, Cramp & Simmons 1980).

Met dank aan Rob Sjouken en Steven Schoevaart.

Summary *Hobby Falco subbuteo hunting migrating terns*

In August 1982 and 1983 six times a Hobby was seen hunting, attacking, and carrying terns in the Southwest-IJsselmeer area. The Hobby carried a Common Tern *Sterna hirundo* once and a Black Tern *Chlidonias niger* thrice, in one instance the Black Tern escaped. A description of the hunting behaviour is given.

Hunting on the almost invariably high migrating terns was probably performed by the male of a breeding pair c. 4 km away. In the period described, the young were nearly fledged and Black Terns were temporarily abundant.

Literatuur

- BIJLSMA R. 1980. De Boomvalk. Kosmos, Amsterdam.
- CRAMP S. & SIMMONS K. E. L. (eds). 1980. The birds of the Western Palearctic, 2. Oxford University Press, Oxford.
- in druk. The birds of the Western Palearctic, 4. Oxford University Press, Oxford.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N., BAUER K. M. & BEZZEL E. 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, 4. Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main.
- VOGELZANG F. & SJOUKEN R. 1983. De najaarstrek van Zwarte Sterns (*Chlidonias niger*) uit het IJsselmeergebied bij de Vijfhoek. Graspieper 3: 35-38.

G. van Duin & F. Vogelzang,
p/a Rode Kruislaan 1043, 1111 ZZ Diemen